

INTERESSEN A LES EMPRESES VALENCIANES ELS PROGRAMES EUROPEUS DE R+D?

Ana Cortés*

Darrerament, als fòrums de política tecnològica a Espanya escolte el mateix missatge: hem de participar més en els programes europeus de R+D, principalment hi hem d'augmentar la presència del sector empresarial, com a factor necessari per a assolir la cohesió regional a què aspira el Tractat de Maastrich.

Em desplaui escoltar, en veus de representants empresarials de la nostra regió, que els programes de R+D europeus no interessin, en general, a les empreses valencianes. Aquesta afirmació, en principi, no és sorprenent si tenim en compte que es tracta de petites i mitjanes empreses (PIME) que pertanyen, la majoria, a sectors tecnològicament madurs amb processos productius de contingut tecnològic baix i amb una orientació dels productes majoritàriament cap al consum final. Es podria afirmar que les característiques regionals influeixen sobre la participació en dits programes?

En el cas espanyol són les regions perifèriques les que presenten un menor nombre de participacions i, a més, amb una major presència d'universitats i centres públics i menor presència relativa d'empreses, amb la qual cosa els efectes qualitius dels retorns són menors.

D'altra banda, si tenim en compte que Maastrich propugna la cohesió de les regions afavorint, entre altres mesures, la participació de les PIME en els programes europeus de R+D, resulta paradoxal que aquestes PIME no es troben còmodes en aquest marc, suposadament dissenyat pensant en les seues peculiars característiques.

La realitat és l'escassa presència de les empreses en aquests programes. Quants projectes europeus presentats per les universitats no han estat avaluats amb èxit a causa precisament de l'absència del sector empresarial en aquests? La recerca de soci empresarial per a aquests projectes resulta generalment empresa de titans.

És necessari identificar els factors que estan influïent en aquesta precària participació de les empreses en el PM i estudiar el mitjà per corregir-los

El recent estudi *La perifèria europea i la R+D comunitària* (1) ha posat de manifest que els principals obstacles trobats per la generalitat dels participants han estat els "excessius requisits de forma" i el

"retard en els pagaments". Els centres d'investigació, d'altra banda, manifesten com a principal problema la "necessitat de col·laboració dels socis per a explotar els resultats", mentre que en el cas de les empreses es considera com a principal problema la "falta d'experiència en l'elaboració de projectes internacionals".

Quant als principals *avantatges* percebuts per empreses i centres d'investigació, són comuns a ambdós l'"obtenció de recursos financers" mentre que les empreses valoren fonamentalment "l'obtenció de resultats concrets" davant les universitats que valoren sobretot l'"obtenció de coneixement científic". Això posa de manifest que empreses i universitats no es plantegen les mateixes raons i els mateixos objectius en la participació en aquests programes.

Poden les polítiques de ciència i tecnologia regionals afavorir la participació en els programes europeus? De l'esmentat estudi es desprèn que els instruments de cooperació dissenyats per les polítiques regionals d'innovació afavoreixen directament o indirectament la participació tant de les seues empreses com dels seus centres d'investigació, instruments com el "cofinançament dels projectes" (sobretot en el cas de les empreses), les "ajudes a l'elaboració de propostes al Programa Marc", l'"intercanvi de personal entre indústries i centres públics d'investigació" i l'"existència de projectes de cooperació en R+D o d'investigació precompetitiva" (per l'experiència que amb ells s'adquireix).

Si a això afegim que no és possible que totes les regions participen en el mateix segment tecnològic amb la consegüent progressiva especialització de les regions, sembla lògic dir que és primordial el paper de les autoritats i els agents regionals que recullen de forma coherent i realista les necessitats i possibilitats del teixit productiu regional i amb això es construesca la política tecnològica europea sobre una base regional.

* Directora de l'OTRI

NOTA:

(1) Projecte: *La perifèria europea i la R+D comunitària: sinèrgies per al desenvolupament regional i oportunitats de participació. El cas espanyol* (1996). Subvencionat pel Programa Innovació de la Unió Europea. Coordinació CTT Universitat Santiago de Compostel·la. Col·laboració: OTRI Universitat de València.